

EUGENIA

----- door Dries van den Akker s.j. (zie ook: www.heiligen-3s.nl)

Betekenis

Griekse naam: 'van goede (edele) geboorte', 'van gegoede familie', 'van goede (adellijke) afkomst' enz.

*

Eugenia van Rome (ook **van Alexandrië**. Egypte), Italië; martelares (soms worden hierbij gevoegd **Filippus, Protus & Hyacinthus**); † **257**; feest **25 december**.

Zij stamde uit een Romeinse adellijk geslacht. Door twee slaven, Protus en Hyacinthus († 262; feest 11 september), die bij haar heidense vader in dienst waren, werd ze tot Christus bekeerd.

Op last van keizer Valerianus stierf zij op kerstdag van het jaar 257 in haar gevangenis de marteldood. Ze werd begraven in de catacomben van Apronianus aan de Via Latina.

Legende

In later tijden ontstond er rond haar persoon een legende, die geschiedkundig gesproken waarschijnlijk niet op waarheid berust.

Volgens deze legende leefde zij in de stad Alexandrië, waar haar vader, Philippus, gouverneur was. Op haar zestiende had zij alle Griekse en Latijnse schrijvers gelezen; ze was op de hoogte van alle richtingen in de filosofie en werd beschouwd als letterlijk en figuurlijk het knapste meisje van de hele stad. Een huwelijk met een op grond van zijn adellijke afkomst zogeheten aantrekkelijke partij sloeg zij steeds af met de woorden: "Word ik geacht het leven te delen met zijn voorouders of met dit figuur?"

Toen zij eens langs een kloostergemeenschap kwam, zongen de tienduizend monniken tegelijk het koorgebed. De tekst van dat moment luidde: "De goden van de heidenen zijn afgoden; wij aanbidden de ware God, schepper van hemel en aarde." Daarop bekeerde zij zich tot de godsdienst van deze monniken: het christendom.

Nu verlangde zij ernaar tot die monniksgemeenschap toe te treden, maar zo'n levenswijze was in die tijd voor vrouwen niet weggelegd. Daarom trok zij monnikskleren aan, noemde zich voortaan Eugenius, en leidde voortaan het leven van een toegewijde monnik. Dat deed ze zo overtuigend, dat haar medebroeders haar uiteindelijk tot abt kozen. Alles ging goed, totdat een boosaardige vrouw, Melania of Melantia geheten, haar benaderde met onzuivere bedoelingen. De heilige abt sloeg de avances af. Daarop wendde de vrouw zich tot de gouverneur van de stad met de mededeling, dat vader abt haar had overweldigd en dat zij nu van hem in verwachting was.

Filippus gelastte dat alle monniken van het klooster moesten worden opgepakt; (sommige versies zeggen zelfs dat zij onmiddellijk om het leven werden gebracht). Tenslotte liet hij de abt voor zich verschijnen. Vader abt zag geen andere uitweg meer dan zich uit te kleden en zijn ware identiteit bekend te maken. Philippus herkende zijn dochter en overgelukkig beloofde hij dat hij zich diezelfde dag nog zou laten dopen.

Een maand later stierf hijzelf op last van de keizer de marteldood, terwijl hij in gebed was († 3e eeuw; feest 13 september).

Eugenia keerde naar Rome terug en wist er velen tot Christus te brengen.

Sommige versies van de legende vertellen, dat Protus en Hyacinthus, de twee jongemannen die haar bekeerden, haar overal trouw gevolgd zijn. Zo traden ze met haar in het klooster en keerden met haar ook weer terug naar Rome.

Daar zouden ze tezamen met hun meesteres uiteindelijk de marteldood gestorven zijn.

Een dergelijke legende wordt ook verteld van Marina alias Marinus van Alexandrië († 5e eeuw?; feest 17 juli), Apollinaria of Apollinaris Syncletica van Alexandrië, alias Dorotheus († 470; feest 5 januari) en Eufrosuna van Alexandrië alias Smaragdus († ca 470; feest 1 januari).

Verering & Cultuur

Haar verering stamt reeds uit de vroegste tijden van het christendom. Zo staat zij afgebeeld in de stoet van martelaressen op de wand van San Apollinare Nuovo in Ravenna (mozaiek uit de 6e eeuw).

Haar voorspraak wordt ingeroepen tegen doofheid en bezetenheid.

Weerspreuk

*'Fait toujours qu'à Sainte-Eugénie
Toute semaille soit finie.'*

[Met Sint Eugenie is het te raaien
niet meer te hoeven zaaien]